నూరేళ్ళ తెలుగు కథకు నవ్య నీరాజనం - 17

ఈ తరానికి కథారచన బాగా తెలుసు!

- అవసరాల రామకృష్ణారావు

ఆయన కథలు సరదాగా, ఆకతాయితనంగా ఉన్నా కనిపించని కన్నీటిని మూటగట్టి మోస్తున్నట్టుగా ఉంటాయి. కథాంతరంగాన్ని శోధిస్తేనే కానీ, ఈ సంగతి పాఠకులకు తెలీదు. పాత్రల చిలిపి మాటల వెనక, అల్లరిచేష్టల వెనక దాగిన వాస్తవిక జీవన వైరుధ్యాలు మనకు స్పష్టాస్పష్టంగా అవగాహనకి వచ్చి ఆలోచనకూ, ఆవేదనకు గురి చేస్తాయి. గలగలాపారే సెలయేటి గుండెల్లో గులకరాళ్ల గుబులు తెలుసుకోగలిగిన వారే వీరి కథలను అర్థం చేసుకోగలరు. తెలుగు, ఆంగ్ల సాహిత్యాలు రెంటినీ మథించి తనకంటూ ప్రత్యేక కథన శిల్పాన్ని సాధించిన అవసరాల రామకృష్ణారావుగారితో ఇంటర్వ్యూ ఈ వారం..

మీ బాల్యం గురించి చెప్పండి

నేను మద్రాసులో 21 డిసెంబర్ 1931న పుట్టాను. అమ్మ తిరుపతమ్మ, నాన్నగారు జగన్నాథరావు గారు. ఇంట్లో నేను అష్టమ సంతానం. నాది చాలా సాదాసీదా బాల్యం. ఎందుకంటే, నేను చిన్నప్పటినుంచీ ఏకాంతజీవిని. నాకెందుకో బాల్యంనుంచే చిలిపితనం ఎక్కువ. మూసి ఉన్న తలుపు కొట్టి దాక్కోవడం లాంటివి ఎక్కువ చేసేవాడిని. ఇప్పటికీ ఎవరైనా ఫోన్లు చేస్తే అప్పుడప్పుడు గొంతు మార్చి మాట్లాడుతుంటాను. ఈ పెంకితనాన్ని మార్చుకోవాలని ప్రయత్నించాను గానీ, అది సాధ్యం కాలేదు. చదువులో మాత్రం ముందుండేవాడిని. మా నాన్న జగన్నాథరావు గారు బ్రిటిష్ వాళ్ల కాలంలోనే డిప్యూటీ కలెక్టరు. ఆయన ఉద్యోగ ధర్మం నిర్వహించిన దానికి దీటుగా, మా అమ్మ కుటుంబ బాధ్యతలను మంచి దక్షతతో నిర్వహించింది. నేను వారి ఆఖరి సంతానాన్ని కనుక వాళ్లనూ వాళ్ల జీవన నిర్వహణా విధానాలను నిశితంగా పరిశీలించే అవకాశం కలిగింది. మానాన్నగారి సత్యసంధత, సమయపాలన, మాటలో నిక్కచ్చితనం, ఆస్తిపాస్తుల కోసం వెంపర్లాడక పోవడం నా తోబుట్టువులందరికంటే నాకు ఎక్కువగా పట్టుబడ్డాయి.

మనవరాలు విద్య, మనవడు వివేక్, అతని భార్య గాయత్రి, కోడలు విజయ, భార్య శారద, కొడుకు జగన్నాథరావుతో...

ఎప్పటినుంచి కథలు రాయడం మొదలు పెట్టారు?

చిన్నప్పుడు నా జనరల్ రీడింగు మరీ అంత విశాలమైనది కాదు. క్లాసు పాఠాలలో ఇంగ్లీషు, తెలుగు టెక్స్టులలోను నాన్ డిటైల్స్‌లోను తగిలిన కథలూ, పద్యాలూ పరీక్షల్లో మార్కులు ఎక్కువగా సంపాదించుకోవాలనే కోరికతో చదివినా; వాటిలోపలి భావాలూ ఆ కథా వస్తువు సెట్ ఎలూ నా పఠనా చాపల్యం మీద బలమైన ముద్రలు వేశాయి. ఇలాంటి కల్పనలు, కవితలు నేనెందుకు రాయలేను అనే జిగీష కలిగింది. దాని ఫలితమే నా పదిహేనవ యేట అంటే 1947లో చందమామ మాసపత్రికలో వచ్చిన 'పొట్టి పిచిక కథ'

మీకు బాలసాహిత్యం అంటే ఆసక్తి ఎక్కువా?

అలాగని చెప్పలేను. మాకాలం నాటి స్కూల్ ఫైనల్ చదువుకీ ఇంటర్మీడియట్ చదువుకీ మధ్య నిష్పత్తి లేనంత ఎదుగుదల. ఒక్కసారిగా తెలుగులో దుర్గేశనందిని, దేవి చౌధురాణి వంటి బెంగాలీ అనువాద నవలలు, ఛార్లెస్ లేంబ్ వంటి వచన రచయితల గ్రంథాలు టెన్నిసన్ లాంటి పద్యరచయితల రచనలు మా సిలబస్‌లోకి వచ్చి కూర్చున్నాయి. హాస్యం, వ్యంగ్యం, చమత్కారం ఇష్టం ఉండడం వల్ల చిత్రగుప్త, ఆనందవాణి ముఖ్యంగా తెలుగు స్వతంత్ర పత్రికలలో తక్కువ నిడివితో చెప్పగలిగే కథలు వ్రాశాను. 1948-57 కాలంలో 'తెలుగు స్వతంత్ర' వార పత్రికలో కొన్ని డజన్ల కథలు వ్రాశాను. గోరాశాస్త్రి గారు నా కథలకు టైటిల్స్ మార్చి చమత్కారం చేస్తే అదంతా నేనే చేసినంత ఆనందం కలిగేది. అయితే ఆ మధ్యకాలంలో ఆంధ్రపత్రిక వీక్లీ సుమిత్ర, సుభద్ర అనే రెండు కథలకి బహుమతులు ఇవ్వడం కూడా నాలో ఉత్సాహాన్ని, ఆత్మ విశ్వాసాన్ని పెంచాయి. నాతోటి రచయితలు చాలామంది కంటే సంఖ్యాపరంగా, చమత్కారపరంగా నా స్థానం ప్రత్యేకమైనదని అప్పటి పాఠకులు చెప్పేవారు. ఇప్పుడు కూడా చెబుతున్నారు.

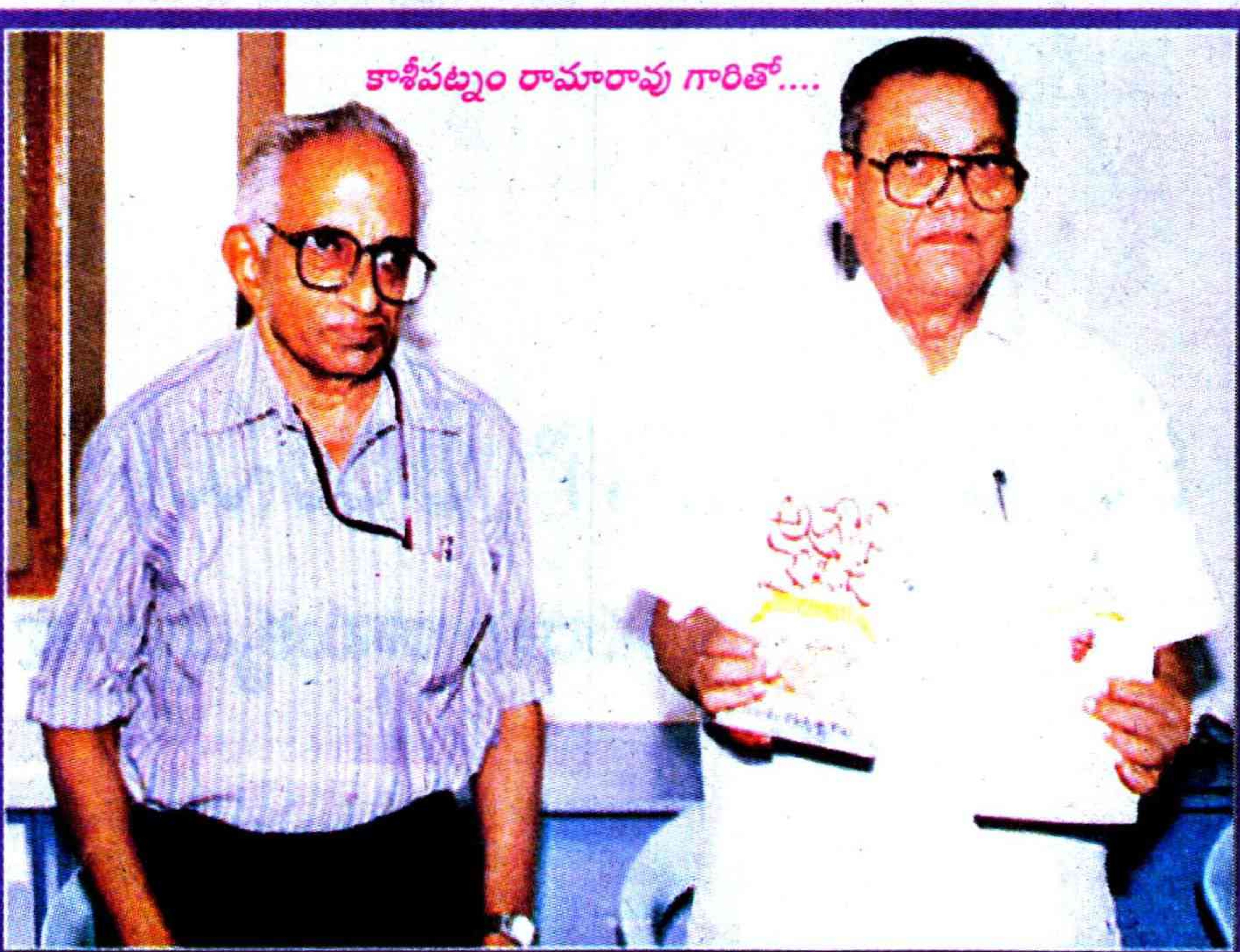

కాశీపట్నం రామారావు గారితో....

మీ కథల పేర్లు, నవలల పేర్లు అల్లరల్లరిగా ఉంటాయి. ఎందుకలా?

జైకి బహువచనం జైలు, ఎవడితోనైనా లేచి పోరాదూ, అడుగో మావయ్య ఆ వెనకే మేరీ, తమ మగసిరి తగలేసిరి, తమరు కాలం చెయ్యండి తద్దినాలు పెట్టకపోతే అడగండి.. ఇవి నా కథలు, నవలల్లో కొన్నిటి

నచ్చినవి

కథ	:	వడ్లు (అల్లం శేషగిరిరావు)
నవల	:	కీలుబొమ్మలు (జి.వి.కృష్ణారావు)
రచయితలు	:	విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, రంగనాయకమ్మ
సినిమా పాట	:	'లవ్వుకి ఏజు బారుందా రంగనాయకి'
సినిమా	:	అనార్కలి
నటి	:	సావిత్రి
నటుడు	:	నాగయ్య
గాయని	:	సునీత
గాయకుడు	:	ఎస్పీ బాలు
వ్యక్తి	:	భరాగో
వంట	:	ఊరేసిన ఉసిరికాయ

పేర్లు. అలాగే సులువుగా ఇంగ్లీషు నేర్చుకోండి అనే పేరు పెట్టదగిన పుస్తకానికి 'అంగ్రేజీ మేడీజీ' అని పేరు పెట్టాను. ఇంగ్లీషులో 'మిస్చీఫ్ ఈజ్ ద గేమ్ ఆఫ్‌ది ఇంటలిజెంట్ లాట్' (అల్లరి చేయడం తెలివయిన వాళ్లకే సాధ్యం) అని ఒక నుడికారం ఉంది. ఇలా అల్లరి చేసే లక్షణం నాకు చార్లెస్ లాంబ్ ప్రభావం వల్ల కలిగిందని అనుకుంటాను. అల్లరి చేయడం అనేది పిల్లల పని కదా. బహుశా నాలో ఇంకా బాల్యం పోలేదనుకుంటాను. 'పాపం, పుణ్యం ప్రపంచమార్గం ఏమీ తెలియని పిల్లల్లారా! మెరుపు మెరిస్తే, వాన కురిస్తే అది మీ కోసమే అని ఆనందించే అమాయకుల్లారా' అన్నాడు శ్రీశ్రీ. చిన్నతనం పోకుండా చూసుకోడంలో చిన్నతనం ఏమీ లేదు కదా!

మీ ఉద్యోగ జీవితం గురించి చెప్పండి?

బి.యస్సీ, బి.ఇడీ చదివాను. చదువై పోతూనే స్వస్థలం తునిలోని రాజావారి హైస్కూల్లో చేరాను. కొంతకాలం సైన్సు, లెక్కలు, ఇంగ్లీషు ఏది పడితే అది పాఠాలుగా చెప్పాను. తర్వాత బెనారస్ హిందూ యూనివర్శిటీ ద్వారా ఇంగ్లీషు ఎం.ఏ. పట్టా పొందాను. అనంతరం ఒరిస్సా ఎడ్యుకేషన్ సర్వీసులో లెక్చరర్‌గా ఉద్యోగం వచ్చింది. అక్కడ సర్వీసులో ఉండగానే 'జార్జి ఆర్వెల్' అనే పోస్ట్ మోడరన్ థింకర్ వ్రాసిన అయిదు నవలల సబ్జెక్టుగా పిహెచ్‌డీ పట్టా పొందాను. రీడర్‌గా ఉద్యోగ విరమణ చేశాను.

కథలెలా ఉండాలి?

కథలు ఎలా ఉండాలంటే, ఆహ్లాదకరంగానూ, ఆలోచనాత్మకంగాను వుండాలి.

మీ పుస్తకాలు, మీరు అందుకున్న అవార్డుల గురించి చెప్పండి...

మొత్తం ఏడు కథా సంపుటాలు, తొమ్మిది నవలలు వెలువడ్డాయి. 'గణిత విశారద', 'కేటూ డూప్లికేటూ' అనే రెండింటితో కలిపి పిల్లలనూ విద్యార్థులను ఉద్దేశించి రాసినవి ఆరు పుస్తకాలు తెచ్చాను. వల్లత్తోల్ నారాయణమీనన్‌పై ఇంగ్లీషులో వచ్చిన మోనోగ్రాఫ్‌ను 1977లో తెలుగులోకి అనువదించాను. నా మొదటి కథల పుస్తకం 'అర్థమున్న కథలు' 1969లో ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడెమీ అవార్డు పొందింది. యిక చిన్నా చితకా సంస్థలనుంచి అరడజనుకు పైగానే అవార్డులు అందుకున్నాను.

యిప్పటి కథలెలా ఉన్నాయి?

ఇప్పటి కథల్లో మంచీ, చెడూ రెండూ ఉంటున్నాయి. అయితే చాలామంది మంచి కథలే రాస్తున్నారు. ఇక టివి, సినిమాలతో పోలిస్తే – కథారచనలో అంతగా పతనం లేదు. ఇప్పటి కుర్రాళ్లు చాలా బాగా రాస్తున్నారు. ఈ తరానికి కథారచన బాగా తెలుసు! ఇలాగే ఈతరం నిండునూరేళ్ళూ వర్ధిల్లాలని ఆశిస్తున్నాను.

మీ జీవితంలో మరచిపోలేని సందర్భం ఉందా?

ఉందండి. చాలా ఏళ్లుగా అటు తెలుగు కథలు రాసి, ఇటు ఇంగ్లీషు పాఠాలు చెప్పి అసంఖ్యాక వ్యక్తుల ప్రేమాభిమానాలను అందుకోవడం నా అదృష్టం. అనుకోని ఉపకారాలు పొందడం నా భాగ్యం. ఈ మధ్య హైదరాబాదులోని నిమ్స్ ఆసుపత్రికి వెళ్లాం. అక్కడి పెథాలజీ డిపార్ట్‌మెంట్ హెడ్ నన్ను చూడగానే ''మేస్టారూ..నన్ను గుర్తుపట్టారా?'' అంటూ పలకరించింది. నేనయితే గుర్తుపట్టలేదు. సుమారు యాభై ఏళ్లకిందట, మేము కొంతకాలం తునిలో ఉన్నాం. అప్పుడు ఆ అమ్మాయికి ఐదేళ్ల వయసు. తర్వాత ఇదే చూడ్డం. చూస్తూనే నన్ను గుర్తుపట్టి పలకరించింది. ఇది నిజంగా నా జీవితంలో మరచిపోలేని సంఘటన.

బాధ కలిగిన సందర్భాలున్నాయా?

ఎందుకుండవండి. ఉంటాయి. అయితే బాధలను మాయం చేసే, లేదా బాధలను మించిన మధురమయిన సందర్భాలు జీవితంలో ఎన్నో ఉన్నాయి. దానికి తోడు బాధలను గుర్తు పెట్టుకోనంత గుండెదిటవు నాకుంది. అందువలన ప్రత్యేకించి గుర్తుచేసుకుని బాధపడే సందర్భాలు లేవనే చెప్పాలి.

మీ దాంపత్య జీవనం ఎలా సాగింది?

నా భార్య శారదదీ, నాది భిన్న దృక్పథాలు. అంటే నేను హేతువాదిని. తను ఆధ్యాత్మిక శీలి. ఆవిడ పదిమందితో కలిసే మనిషి. ఎప్పుడు గుళ్లనీ, వ్రతాలని తన వ్యాపకాల్లో తానుంటుంది. నేను ఏకాంత జీవినన్నాను కదా, నేనేమో పుస్తకాలు చదువుకోవడం, రాసుకోవడం– నాలోకంలో నేనుండేవాడిని. మాకు ఒకబ్బాయి. తను ఇంజనీర్. హైదరాబాద్‌లో స్థిరపడ్డాడు. మా అబ్బాయి రమ్మంటే వైజాగ్‌నుంచి హైదరాబాద్‌కు వచ్చేశాము. 'లవ్వుకు ఏజు బారుందా రంగనాయకి' అనేపాట నాకు చాలా యిష్టం. ప్రేమకు వయసుతో సంబంధం లేదు. ప్రేమ లక్షణాలుంటే ఎప్పుడయినా, ఎక్కడయినా హాయిగా జీవించవచ్చు.

– ఎన్.కనకలత

నాకు నచ్చిన నా కథ

‘షై!’కి బహువచనం “షైట్!”

- అవసరాల రామకృష్ణారావు

కంటి పరీక్ష పూర్తికాగానే, ఆ ఊర్నించి బయల్దేరి ఈ ఊరు వచ్చినందుకు సంతృప్తే మిగిలింది ప్రభాకరానికి. ఫీజు ఎక్కువే కావచ్చు గాని ఎగ్జామినేషన్ థరోగా జరిగింది. అన్నిట్నీమించి డాక్టరు గారి అనునయ వాక్యాలు ఆయన్నెంతో సేదతీర్చాయి. “కుడి కంటిలో శుక్లం మెచ్యూరయింది. మొదట దాని కాపరేషన్ జరగాలి. రెండో కన్ను ఇంకో ఏడాదిలో కాటరాక్టు ముదిరి ఆపరేషన్‌కి సిద్ధం కావొచ్చు. అందుకనే మొత్తమ్మీద విజన్ మీకంత పూర్‌గా ఉంది. అప్పుడు బాగా చీకటి పడిపోయింది. ఇంత రాత్రివేళ ఎక్కడికి వెడతారు? మా బాయ్‌ని మిమ్మల్నేదైనా లాడ్జి దాకా దిగబెట్టి రమ్మననా?” అన్నాడు.

“అక్కర్లేదండీ ఆటోస్టాండు దాకా రమ్మనండి, చాలు. రైల్వేస్టేషనుకి మాట్లాడుకుంటాను. పాసెంజర్లో వచ్చేస్తాననీ, స్టేషనుకి రమ్మని అబ్బాయికి చెప్పాను. నో ప్రోబ్లమ్” అంటూ థాంక్సు చెప్పి చేతికర్ర పట్టుకు నడుస్తూ ఆటోస్టాండు చేరుకున్నాడు ప్రభాకరం. అక్కడే అనుకోకుండా కలిసింది సరస్వతి “మేష్టారూ, మీరా? ఎన్నేళ్ళైంది. ఎంతదృష్టం!” అనుకుంటూ.

పత్రికల్లో పేజీలు తిప్పినట్టుంటుంది. విద్యార్థులతో టీచర్ల పరిచయం, పాతికేళ్ళకి పైగా వేల కొద్దీ విద్యార్థులతో జ్ఞాపకాలయితే మరీను. పత్రికల్లో పేజీల్లో కూడా ఒకటో రెండో మరోసారి వెనక్కి తిప్పి చదువుకోవాలనిపిస్తుంది. అందుకే కలుసుకుని పదిహేనేళ్ళకి పైగా ఆయన తన దగ్గర చదువుకున్న సరస్వతిని అట్టే ఇబ్బంది లేకుండా గుర్తు చేసుకోగలిగాడు ప్రభాకరం. అందుకే డాక్టర్ సలహాని తిరస్కరించినా సరస్వతి ఆహ్వానాన్ని అతడు కాదనలేక పోయాడు. మేష్టార్ని పక్కన కూచోబెట్టుకుని తన యింటివైపు ఆటోని మళ్ళించింది సరస్వతి. ఇక దారి పొడుగునా ఆ కబుర్లే కబుర్లు. “మేష్టారూ మీరా రోజుల్లో మాకు చెప్పిన ఆ భర్తృహరి సుభాషితంలోని ఆ భాగం మీకు గుర్తుందా? ఏదనుకున్నారు. ‘సాధు సద్గుణలవంబులు కొండలు చేసి మెచ్చుచున్’ అనేది. పుస్తకాల్లో చదివితే ఇలాంటి వాళ్ళుంటారా! అనుకుంటాం. ఎప్పుడు ఏ పుణ్యం చేసుకున్నానో అలాంటి ఇంట్లోనే పడ్డాను. మా అత్తగారూ, మామగారూ, మా ఆయన అందరిదీ అలాంటి వెన్న పూస మనస్తత్వం. ఇక నా కొడుకులిద్దరూ వంకలేని చంద్రవంకలు... నిజంగా నేనెంత అదృష్ట వంతురాలో, మీ కళ్ళతో మీరే చూస్తారుగా!”

నిజానికి ఆ మసకచీకటి వేళ, కంటి దృష్టి లోప భూయిష్టమైన సందర్భంలో, ప్రభాకరానికి సరిగా చూసే అవకాశం ఎలాగా లేదు. అయినా వీనులవిందుగా ఆ అమ్మాయి అందిస్తున్న కబుర్లు మనసుకెంతో మధురంగా ఉన్నాయి. బాహ్యదృష్టికి అందినకాడికి సరస్వతి కాస్త చిక్కి పోయిందేమో అనిపించింది. ఆమె వెలిబుచ్చే తృప్తి ముందు అది ఏ పాటిది!

అంతేకాదు ఇంటికెళ్ళి సరస్వతి పిల్లల్నీ, అత్తమామల్నీ కలుసుకున్నాక, ఆ అమ్మాయి చెప్పిందాంట్లో ఆవంత అబద్ధం లేదనిపించింది.

ఎప్పుడో దశాబ్దంన్నర క్రిందట తనకి పాఠం చెప్పిన పంతులుగార్ని ఎంతో ఆప్యాయంగా ఆదరించి సకల మర్యాదలూ చేసింది సరస్వతి. వాళ్ళాయన క్యాంపుకెళ్ళేడుట. చూపించలేక పోయినందుకు ఎంతో నొచ్చుకుంది.

ఇంట్లో వాళ్ళు కంగారు పడతారు గనక వెళ్ళక తప్పదనీ, తెల్లారి ప్యాసెంజర్లో వెళ్ళి పోతాననీ ప్రభాకరం చెబితే, అతి కష్టం మీద ఒప్పుకుంది. “మీరూ, పిన్నిగారూ వచ్చి మా యింట్లోనే దిగండి. మీ కంటి ఆపరేషన్‌కి మా చేతనైన సహాయం చెయ్యనివ్వండి. ముందుగా రాస్తే నేనో, ఆయనో స్టేషనుకి వస్తాం” అని ఎడ్రసిచ్చింది.

మర్నాడు ఉదయం ప్రభాకరం వెళ్ళిపోయే ముందు సరస్వతి మామగారు అతన్ని సాగనంపుతూ అన్న ముక్కలు:

“మేష్టారూ, మా కోడల్ది బంగారం లాంటి మనసు. పెద్దలంటే ఇలాంటి గౌరవం. ఆదరణా ఈ కాలంలో ఎరగం. రోజుకో సారైనా ‘మా ప్రభాకరం మేష్టారు’ అంటూ మిమ్మల్ని తలుచుకుంటూ ఉంటుంది. తన పెళ్ళికి మీకు ఎలక్షన్ డ్యూటీ పడి రాలేకపోయారనీ, ఆ తర్వాత ఎక్కడికో బదిలీ అయిపోయి మీ భోగట్టాలే తెలీలేదని నొచ్చుకుంటూ ఉంటుంది. నిన్న ఎంత గొప్పరోజు, ‘వద్దే, ఈ రోజుకి ఎలాగో సర్దుకుంటూనే ఆ మాత్రలు ఈ చుట్టుపట్ల దొరకవే తల్లీ అంటే అలాకాదని, ఆ చిరు చీకటివేళ అంత దూరమూ పరిగెత్తింది. దాని మంచి మనసుని దేవుడు గ్రహించాడు. లేక పోతే అక్కడే ఉన్న ఆస్పత్రికి మీరు పరీక్ష నిమిత్తం రావటమేమిటి చెప్పండి? మేం ఈనాడు ఇలా ఈ వృద్ధాప్యంలో సేవలు పొందుతున్నామంటే ఆనాడు మీరిచ్చిన శిక్షణే కారణం”.

అత్తగారు కూడా శ్రుతి కలిపింది.

“దానిల్లూ, మా ఇల్లూ అని వేరు వేరు లేవు. ఏ మాత్రం మొహమాట పడకుండా ఈ సారి మీరు మా ఇంట్లోనే దిగండి. మీ లాంటి వారు ఇన్నాళ్ళకి మా ఇంట్లో కాలు పెట్టారు, ధన్యులం”.

కేవలం మాటలతోనే వారు సరిపెట్టలేదు ప్రభాకరం చేతితో కొత్తబట్టల జత ఒకటి పెట్టి నమస్కరించారు. వారి ఆప్యాయత అతన్ని ఊపిరి పీల్చుకోనివ్వలేదు.

“చూడండి, నా సొంత పనిమీద వచ్చాను. ఇప్పుడు మీరిలా ఇస్తే పుచ్చుకోడానికి నాకు బాగుండదు. ఏదైనా శుభకార్యానికి పిలవండి అప్పుడు ఒచ్చి పుచ్చుకుంటాను”.

వారి నెలాగో కాదన్నా ఆటో దాకా తనని సాగనంపిన సరస్వతి బట్టల ప్యాకెట్టు ఆటోలో పెట్టేస్తే తీసి కింద పడెయ్యడం అతని వల్ల కాలేదు. ఆటో

కదిలి పోతుండగా చెయ్యి ఊపుతూ సరస్వతిని ప్రేమగా చూశాడు. ముందు రోజు తన కన్ను తనని దగా చెయ్యలేదు గాని బాగా చిక్కిపోయినట్లు మాత్రం అనిపించింది. సరస్వతి ఎప్పుడూ సన్నమే అనే మాట అతనికి తెలిసిందే కానీ మరీ ఇంతగానా!

ఆటో పొడుగైన ఆ వీధి చివర దాకా వెళ్లిందో లేదో, ఇంచుమించు ఎదురుగా వచ్చేసి ఓ అమ్మాయి ''ఏయ్ ఆటో ఆపు!'' అని అరిచింది. ఆటో వాడికి బ్రేక్ వెయ్యక తప్పలేదు.

'సారీ, నా కంగార్లో నేను ఆపుచేశానే కాని లోపల ఎవరో పాసింజరున్నారని చూసుకోలేదు...'' అంటూ అతనికి సారీ చెప్పుకుని ప్రభాకరం కనపడగానే ''హౌ ఏక్సిడెంటల్! మా తెలుగు మాష్టారు ప్రభాకరరావుగారు కాదు కదా!'' అంటూ ఆ ఆటోవాడ్ని రెండ్రూపాయలిచ్చి పంపేసింది. ఆ పక్కనున్నదే తను అద్దెకున్న వాటా అనీ, కాఫీ తాగి వెళ్లందే కుదరదనీ, అతని బ్యాగ్ పట్టుకు ముందుకు నడిచింది. ''మళ్లీ పాసెంజరు అందదు తల్లీ!'' అని అతనెంత గోల పెట్టినా వినలేదు.

ఇంతకీ అనుకోని ఈ ఆతిథ్యాల ద్వయంలో ఆ రెండో వ్యక్తి ఎవరో ప్రభాకరానికి ఓ పట్టాన గుర్తు రాలేదు.

''ఎప్పుడో ఎన్నేళ్ల కింద చదివిన అమ్మాయినో గుర్తు పట్టానంటున్నారు. నేను మీ దగ్గర చదువుకుని నాలుగేళ్లు కూడా దాటలేదు. నేనేం పాపం చేశాను మేష్టారూ! నా పేరు రేవతి. ఇంకా గుర్తు రాలేదు కదూ? డిబేటింగ్ కాంపిటీషన్‌లతో నాకు ఫస్ట్‌ప్రైజ్ ఇస్తూ 'మాటల్లో ఘాటుని భరించలేను గానీ నీ వాగ్ధాటిని కాదన లేను' అన్నారు. అది గుర్తులేదూ?''

''ఏదో గుర్తొస్తున్నట్లే ఉంది. ఎందుకు కాదనడం!'' అనుకుంటూ ''అవునవును గుర్తొచ్చింది'' అనేశాడు ప్రభాకరం.

మాంఛి స్ట్రాంగ్ కాఫీ ఇస్తూ రేవతి తన గురించి చెప్పింది. ఎమ్మే అయిందిట. ఈ మధ్య యూనివర్సిటీలో రీసెర్చి స్కాలరుగా ఎప్లై చేసిందిట. అందాక ఏదో ట్యూటోరియల్ కాలేజీలో పని చేస్తోందిట.

'పై ఊళ్లో కాపరం పెట్టి, ఆడపిల్లని ఇంకా చదివి ఎవర్ని ఉద్ధరిస్తావమ్మా?' అనుకున్నాడు ప్రభాకరం. ఆ మాటే అనేశాడు. ''ఏమో అనుకున్నాను. నాదే పొరపాటు పెద్దాళ్ళ బుద్ధులెప్పుడూ ఒకలాగే ఉంటాయి. మేమే మారాలి'' అంది రేవతి తనలో తనే అనుకుంటున్నట్టు.

అలాంటి, జవాబు ఆమె నుంచి ఆశించని ప్రభాకరం తెల్లబోయాడు. కాలి వేలితో నేలని గోకుతూ ఆమె ఇలా కొనసాగించింది.

''ఏం చెయ్యమన్నారు? మమ్మల్నిలా అనిపిస్తున్నది మీరే. మా అమ్మా, నాన్నా కూడా ఇదే వరస. ఇలా నేను వేరే ఊళ్లో నా మటుకు నేను జాబ్ చెయ్యడానికెంత పోరాడవలసి వచ్చిందో మీరు ఊహించలేరు. పోనీ ఇక్కడైనా పీస్‌ఫుల్‌గా బతకనిస్తారా? ఏ ఉత్తరంలో అయినా అదేమాట!''

''ఏ మాట?''

''ఇంకే మాట, నా పెళ్ళి మాట! జీవితంలో అన్నిటికన్నా అదే ముఖ్యమైనట్టు! ఆఖరికి నేనేం రాయవలసి వచ్చిందో తెలుసునా మేష్టారూ? ఏం చెప్పమన్నారు కర్మ!''

రేవతి వాళ్ళ నాన్ననిలా హెచ్చరించిందట.

'చూడు నాన్నా, అమ్మకి కూడా చదివి వినిపించు ఎన్నోసార్లు రాశాను మీ ఉత్తరాల్లోనా పెళ్లి ప్రసక్తి తీసుకు రావద్దని, మీరు నా రిక్వెస్టుని లెక్క పెట్టడం లేదు. ఇక ముందు మాత్రం అది తీసుకు రావద్దు. తీసుకు వచ్చారో–

1. ఇక నా నుంచి జవాబు ఉండదు.

2. ఆడపిల్ల పెళ్ళి మీద ఇంతటి అనవసర ప్రాముఖ్యం మన దేశంలోనేమో... అదే అయితే స్టేట్సుకి ఎప్లై చేసి నేను మీ మీద పగతో పారిపోవలసి ఉంటుంది.

''ఇది మీ మీద పగతో రాసింది కాదు. నా వ్యక్తిత్వం రక్షించుకునే ప్రయత్నం'' రేవతి చెప్పడం అవగానే ప్రభాకరం లేచి నిలబడ్డాడు టైమైందంటూ, ''ఉండండి ఒక్క నిముషం'' అంటూ పక్కింటికి పరిగెత్తుకు వెళ్ళింది. అంత వేగంతోనూ తిరిగొచ్చి ''ఇప్పుడే రైల్వే స్టేషనుకి ఫోన్‌చేసి వచ్చాను. మీరు వెళ్ళేప్యాసెంజరు గంట లేటట. ఇంకో అరగంట అయ్యాక తీరిగ్గా బయల్దేరవచ్చు. ఆ చేత్తో మా పని కుర్రాణ్ణి హోటలుకి పరిగెట్టించాను. ఇక్కడి మోడరన్ కేఫ్‌లో ఉప్మా, పెసరట్టూ చాలా బాగుంటాయి. తిని మరో డోసు కాఫీ తాగి మరీ వెడుదురు గాని... ప్లీజ్...

మీరలా మంచం మీద పడుకోండి సార్. అన్నట్టు ఎంతసేపూ నా గొడవే చెబుతున్నాను మీరెందు కొచ్చారో చెప్పరూ. మరెవరో మీ ఎక్స్ స్టూడెంట్‌ని కలుసుకున్నారన్నారు. ఎవరామె?''

ఆ ప్రశ్నతో లేని బలం వచ్చినట్లైంది ప్రభాకరానికి. పెళ్ళి అనేది ఆడదానికయినా మగాడికయినా ముఖ్యమా, కాదా అనేది వేరే విషయం కాని, పెళ్ళి అయ్యాక కూడా ఎన్నేళ్ళయినా హాయిగా ఉండొచ్చు. సరస్వతి నెలకొల్పిన ఆదర్శం తలుచుకుంటే ఆమెకు బోధ చేసిన గురువుగా తన మనసు పులకించి పోతోంది. రేవతి ముందు అదెందుకు బయట పెట్టకూడదనిపించిందతనికి.

''నువ్వు ఈ చివర ఉంటే సరస్వతీ వాళ్లిల్లు ఆ చివర ఉంది. నీలాగే ఆ అమ్మాయి కూడా ఒకప్పటి నా శిష్యురాలు. అనుకోకుండా నిన్న రాత్రి శివశంకర్ ఐ క్లినిక్ సమీపంలో నన్ను కలసి వాళ్లింటికి తీసికెళ్లింది. నీ కంటె ఓ

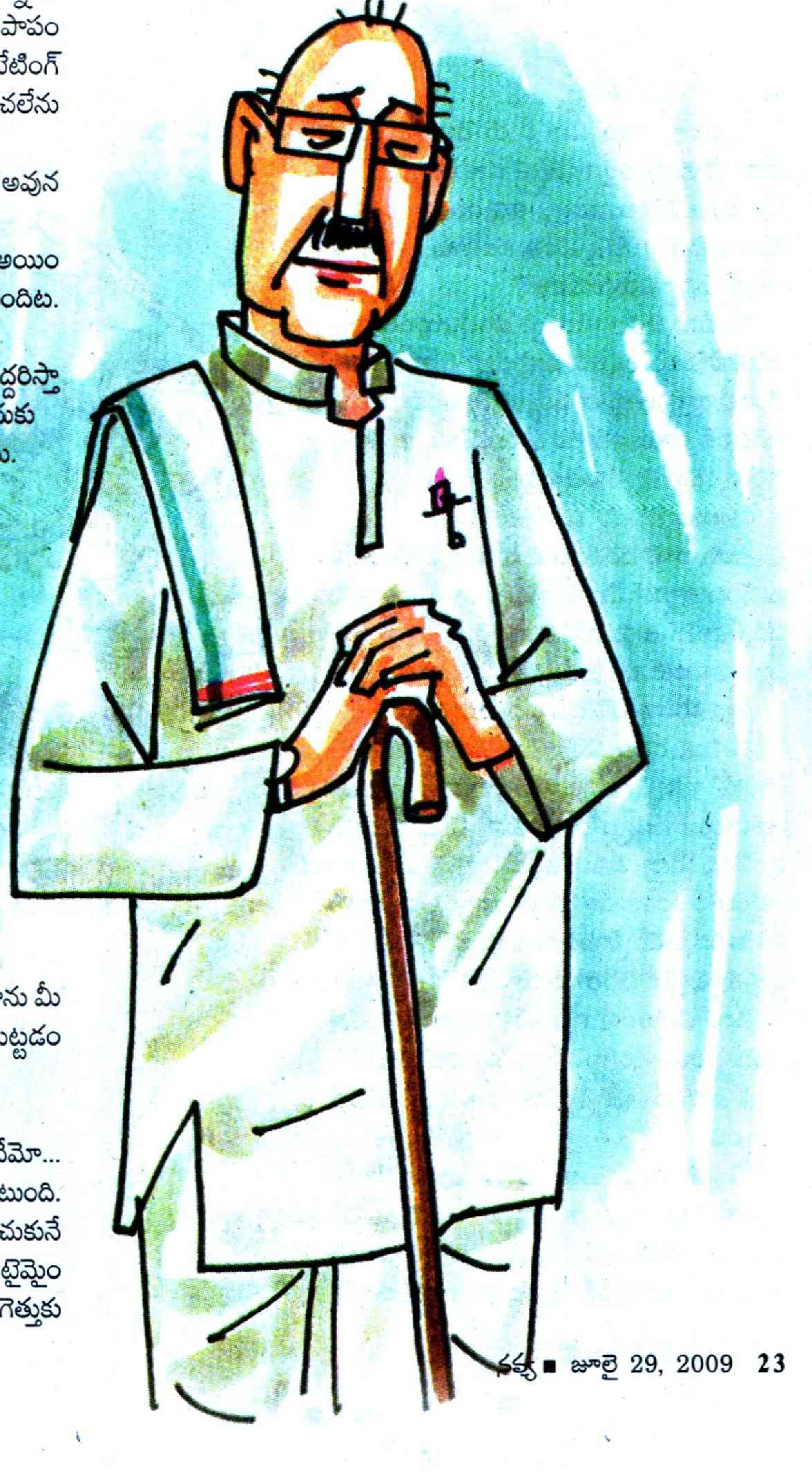

కథాంతరంగం

ఆ రోజుల్లో ఈ కథ చదివిన ఓ పాఠకురాలు నన్నిలా ఉత్తరంలో నిలదీసింది; సరస్వతీ, రేవతీ అనే రెండు ఎక్స్ట్రీమిస్టు పాత్రల్ని బాగానే చిత్రించారు. అయితే మీరెవరి పక్షం? అలా చెప్పలేని పలాయనవాదం తగునా?

అంతగా ఆ కథ ఓ యువతిని కుదిపినందుకు గిలిగింతలు పెట్టినట్లైంది నా మనసుకి. చివరకి ఆటో ఎక్కి పారిపోయిన ప్రభాకరం కథలోని ఓ పాత్ర, నేనుకాదు! అతనికి మొదట్నుంచీ దృష్టిదోషం ఉందని చెప్పడం రచనలోని పెంకితనం. అయితే కథకో అంతస్సూత్రం, కథకుడికో అంతర్నేత్రం ఉండక్కర్లేదా అంటే ఆ సూచన కథనం మాటున దాగే ఉంది. సేవాధర్మమో, వ్యక్తిత్వ స్థాపనమో ఏదో ఒకటి పట్టుకుని ఆడది యంత్రంలా తయారవకూడదని నర్మగర్భంగా సూచించడమే యీ కథకున్న బలం. చదివిన వారికి ఆలోచనాలోచనాలు రగిలించగలిగితే అంతకన్న కోరేదేముంది? పాఠకురాలి స్పందనే దానికి సాక్ష్యం కద!

– అవసరాల రామకృష్ణారావు
సెల్ : 9866221575

పదేళ్లు పెద్దదేమో తను...''

''అయ్యో, ఇంతసేపూ మీరు చెబుతున్నది సరస్వతీ అంటీ గురించా? బాగా పొడుగ్గా తెల్లగా కళ్ళజోడూ.. ఆవిడేనా?''

''ఆ! ఆవిడే,ఆ ఇల్లూ, కాపురం ఆ అత్తమామలూ, పిల్లలూ చేస్తే ఎంత ముచ్చట వేసిందో... ఆవిణ్ణి నువ్వు ఎరుగుదువా?''

''అయ్యో రామా, సరస్వతీ ఆంటీ గురించి నాకు తెలీక పోవడం ఏమిటి మేష్టారూ! మూడు నెలల క్రిందటి దాకా వాళ్లు ఈ పక్క నున్న పెద్దవాటాలోనే అద్దెకుండే వారు. ఇప్పుడు మీరు వెళ్ళిన ఇల్లు వాళ్లు కొత్తగా కట్టుకున్న సొంత ఇల్లు!''

''అలాగా?''

''ఒక్క రాత్రి పరిచయంతోనో మీరెంత తెలుసుననుకుంటున్నారు? ఏడాదిపై మాటగా నేను ఆంటీనీ స్టడీ చేసాను. ఊరుకోలేక ఎంతో చెప్పి చూసాను.... ప్చ్... అలాంటి వాళ్ళిక మారరు సార్...''

ప్రభాకరం గుండె దడ దడలాడింది.

''ఏమిటి రేవతీ నువ్వు చెబుతున్నది? సరస్వతి లాంటి వాళ్ళు ఇక మారరంటావా? ఎందుకు మారాలిట? నువ్వేం తెలుసుకున్నావో ఏమో, నేను చూసింది చెప్తా విను. ఆవిణ్ణి వాళ్లత్త మామలు నట్టింట దీపంలా చూసుకుంటున్నారు. వాళ్ళాయనకి ఆవిడ ఆరో ప్రాణంట. ఇక పిల్లలకి సరే సరి. వాళ్లమ్మ వాళ్లకో దేవతా స్వరూపం!''

రేవతి వికృతంగా నవ్వుతూ చప్పట్లు కొడుతూ అంది. ''ఎంత సరిగ్గా చెప్పేరు మాష్టారూ, భేష్!''.

ప్రభాకరం ఆశ్చర్యంగా చూస్తుంటే రేవతి చెప్పింది.

''పెళ్లైన ఆడది ఎలా తయారవుతుందో మీ నోటితో మీరు స్పష్టంగా చెప్పేరు. ఆడది ఒకరికి దీపంలా కనపడాలి. మరొకరికి ప్రాణంలా ఉండాలి. ఇంకొకరికి దైవంలా గోచరించాలి. మానవ స్వరూపం అని మాత్రం ఏ ఒక్కరికీ తోచకూడదు. అందుకే చూసి చూసి పెళ్ళనే ఊబిలోకి దిగడానికి నాకు దడ పట్టుకుంది!''

ఇలాంటి ఆరోపణ వినడానికి ప్రభాకరంలోని గురువు సిద్ధంగా లేడు. ఇదేదో తేల్చుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. వచ్చిన ఈ అవకాశం చేజార్చుకోడానికి రేవతి కూడా సిద్ధంగా లేదు. ఇంటి పక్క ఇంకెవరున్నా పట్టించుకోని విద్యాదాహం రేవతిది. అయితే ఓ సారి ఆమె సరస్వతి పట్ల కుతూహలం చూపే సంఘటన జరిగింది. ముందటేడు ఆవకాయ సీజనులో జరిగిన ముచ్చట అది రేవతి చెప్పుకొచ్చింది.

లైబ్రరీ నుంచి వస్తూ తను సిటీ బస్ కోసం స్టాప్‌లో వెయిట్ చేస్తూంటే, ఏదో బాగా బరువైన పేకెట్ ఒకటి మోసుకుంటూ సర్వతీ ఆంటీ అక్కడికొచ్చి ''ఖాళీ ఆటో ఏదైనా ఇటెడుతుందేమో కాస్త చూసి పెడతావా అమ్మాయ్!'' అంటూ అక్కడ కూలబడిందట. తేరిపార చూస్తే తన పక్కింటి ఆంటీ. తన పక్కింట్లోనే ఉంటుందని అప్పుడు గుర్తుకొచ్చి... ''ఇదేమిటాంటీ, ఇంటికింత దూరంలో ఈ వేళప్పుడు మీరు..''

''ఇందాకే వెళ్ళి పోదామనుకున్నాను. ఆ కిరాణా కొట్లో బాగా రష్‌గా ఉంది. కుదిరింది కాదు.''

వస్తున్న ఆటోను బేరమాడి తనే బస్తాలాంటి పాకెట్‌ను ఆటోలో చేర్చి ఇద్దరూ ఆటో ఎక్కేశారుట. చేరే స్థలం ఒకటే కాబట్టి ఇంటికి చేరే దాకా అనేకం మాటాడుకున్నారట. సరస్వతి వివరించింది.

''ఇవి మాడుగుల ఆవాలని ఓ ప్రత్యేక రకం. కూరు ఆవకాయ అంటారు వినే ఉంటావ్. వాటికి ఇవే బావుంటాయని ఇంత దూరం వచ్చాను. వచ్చినందుకు కాస్త శ్రమా, ఖర్చూ అయితే అయింది కానీ, ఒకటే రకం సరకు దొరి

కిందనుకో. ఇక మన కళ్లెదుట గానుగ ఆడించిన నువ్వుల నూనె అంటావా, అదృష్టవశాత్తూ మన పక్క వీధిలోనే దొరుకుతుంది. ఇక గొల్లప్రోలు పచ్చ మిరపకాయలని ఉంటాయి. వాటికోసం ఒహర్ని పురమాయించాను. ఇక అప్పుడు దగ్గరుండి కోయించుకున్న పుల్ల మామిడి కాయ కావాలి. నేడో రేపో తోటల మీదకి నేనే బయలుదేరుతాను. ఇలా ఓ వారం రోజులు కష్టపడితే ఏటి కేడాదీ తినే, ఊటలూరే ఊరగాయ పెట్టుకోవచ్చు''.

''ఆవకాయ పెట్టడంలో కూడా ఇంత రీసెర్చి వర్క్ ఉందన్నమాట!''

''ఎమ్మే లిటరేచర్ చేశాను. నేను పరిశోధన పత్రం సమర్పించడానికి ఏ రచయితని ఎంచుకుందామా అని చూస్తున్నాను. డాక్టరేటు సంపాదించాలంటే మాటలా? ఎన్నో చోట్ల తిరగాలి ఎన్నెన్నో విషయాలు సేకరించాలి. అన్నీ మిళాయించి రుచికరంగా తయారుచేసి సిద్ధాంత వ్యాసం అందించాలి''.

''దానికి దీనికి పోలిక ఏమిటి? డాక్టరేట్ అంటే కాన్వొకేషన్‌లో అందుకునే ఓ కాగితం ముక్క అంతేగా, ఆవకాయ అయితే ఎంచక్కా ఏడాదీ తినొచ్చు''.

''నేనో మాట అంటాను, మీకు కోపం రాదుగా ఆంటీ?''

''అడుగు. కోపం దేనికీ?''

''దానికీ, దీనికీ పోలిక లేని మాట మాత్రం నూటికి నూరుపాళ్లు నిజం. బాగా చదువుకుని డాక్టరేటు తెచ్చుకుంటే పెద్ద ఉద్యోగం వస్తుంది. మంచి జీతం లభిస్తుంది. ఇంకొకరి మీద ఆధార పడి బతక్కుండా, సంపాదించి బతకగల భద్రత లభిస్తుంది. అలాంటి సెక్యూరిటీలోనే ఆడదాని వ్యక్తిత్వం నిలబడేది. ఏడాదిమాత్రమే ఉండగల ఆవకాయతోనే మన ఆడవాళ్ల శ్రమా, సమయమూ వృథా కావాలా! బతికున్నన్నాళ్ళూ మనల్ని మనం నిలబెట్టుకునే వ్యక్తిత్వం సమకూర్చే పోరాట దిశలో మనం సంఘటితం కావొద్దా?''

''ఏమిటో నువ్వు చెబుతున్న ఒక్క ముక్క నాకర్థం కావడం లేదమ్మాయ్! మొగుడూ, పిల్లలతో హాయిగా తృప్తిగా బతక్క, ఏదో పోరాట దిశ అంటావేమిటి? సకాలంలో పెళ్లి కాక నీకేమైనా బుర్ర పాడైందేమో!''

''థ్యాంక్సు ఫర్ ది కామెంట్... బుర్రంటూ ఉంటే కదా పాడవటానికి?''

''అంటే నాకు బుర్ర లేదనే కదా నీ ఉద్దేశ్యం?''

''ఎగ్జాట్లీ, అదే ఉంటే ఇలాగే ఉందురా? పని మనిషి సూరమ్మ చెప్పింది. మీ ఇంట్లో మీరొక్కరు తప్ప మరెవరూ అటు వస్తువు ఇటు తీసి పెట్టరటగా?''

''ఎందుకు పెట్టాలి? మెట్టినింటికే నా సర్వస్వం అర్పించదల్చుకున్నాను. సేవించి తరించదల్చు కున్నాను. ఇంతకీ నేను సేవ చేస్తున్నదెవరికి? నా భర్తకీ, పిల్లలకీ, ఇక ఆ పెద్ద వాళ్ళెవరు? నా భర్తకి జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులు, వాళ్లనలా కూచోపెట్టి చెయ్యడంలోనే నాకు సార్థకత ఉంది''.

'బాగా బుద్ధి చెప్పింది సరస్వతి రేవతికి' అనుకున్నాడు ప్రభాకరం ఓ విధమైన ఊరట పొందుతూ, కానీ రేవతి ధోరణి దాన్ని నిలబడనిచ్చేలా లేదు!

''నేను ఎన్నిసార్లు వాదించినా సరస్వతి ఇదే వరస. మధ్య తరగతి మనస్తత్వం మరి ఆమెలో ఎంతగా జీర్ణించుకుపోయిందో గానీ, ఇంకోలా ఆలోచించదే! నా తరపు వాదం మీరైనా వింటారని ఆశ. ఆత్మ విశ్వాసమూ, స్వయం సంపాదనా అత్యుత్తమ లక్షణాలని మీరే ఎన్నో సార్లు మాకు బోధించారు. అలాంటివి సాధించడం తప్పంటారా?''

''అనను కాని, మన సాంఘికజీవనం పరస్పరాధార భూయిష్టమై ఉంటుంది గానీ, అంతా ఏకపక్షమై ఉండదు. మనం తింటున్న అన్నం మనం దున్నిన వరి పొలం లోంచి వచ్చింది కాదు. మనం కట్టుకున్న బట్ట మనం స్వయంగా నేత పని చేసుకున్నది కాదు. ఆఖరికి మనం రాసే ఉత్తరానికి మరొకరు కార్డు కొని తెచ్చి, రాసిపెట్టి వారే పోస్టు చేసినా, అనుకున్న ఎడ్రసుకి చేరడానికి మధ్యలో చచ్చినంత తతంగం ఉంది''.

''మీరు చెప్పే ఏ విషయమూ నేను కాదనను. అయితే ఇంకొకరి దోపిడీకి గురి కాకుండా మనం అహర్నిశం జాగ్రత్తగా కాపాడుకోవలసింది మరొకటుంది. దాని పేరే వ్యక్తిత్వం. దాన్ని కించపరిస్తే మాత్రం ప్రతిఘటించి తీరాలని నా నమ్మకం అలాంటి మాయామర్మంలో పడి అదే ఓ సేవా ధర్మంగా

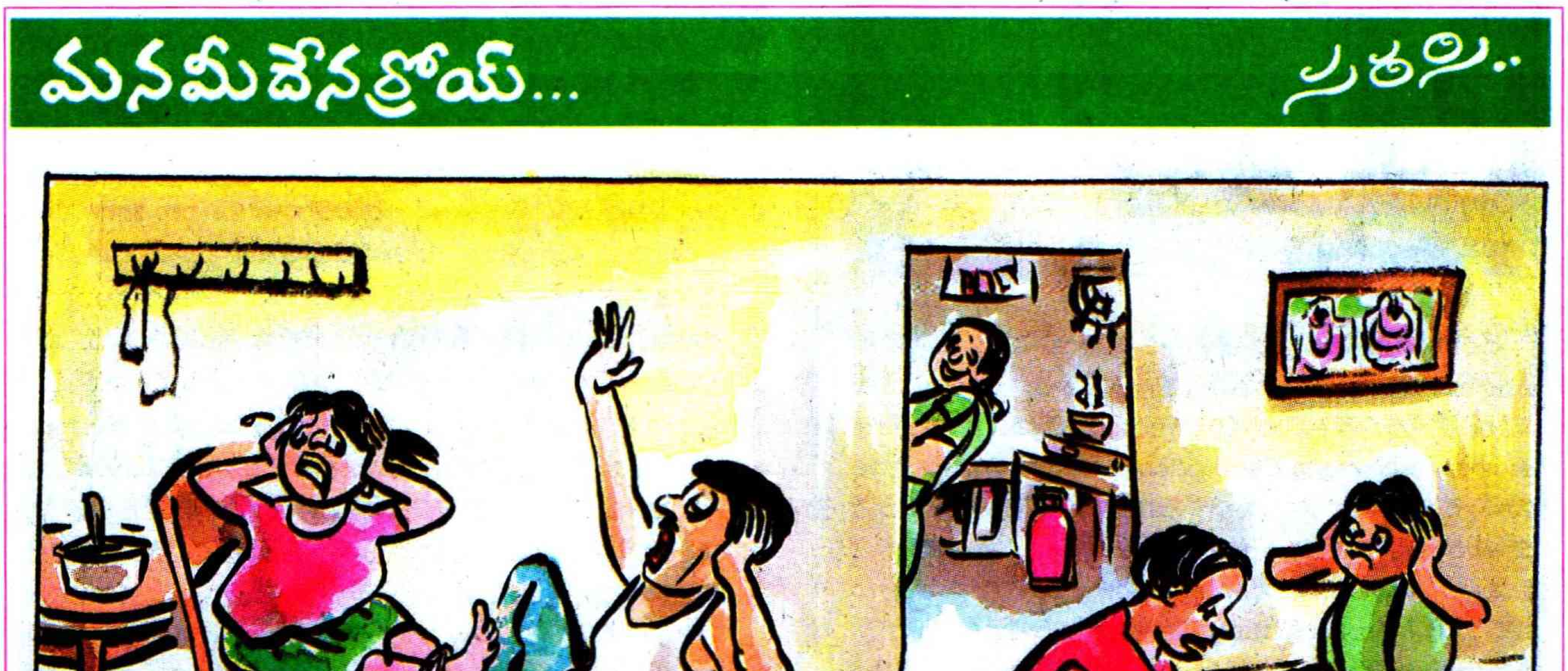

అన్నమయ్య మధుర భక్తి

సతులాల చూడరే శ్రావణ బహుళాష్టమి
కతలాయ నడురేయి కలిగె శ్రీకృష్ణుఁడు

పుట్టేయపుడే చతుర్భుజాలు శంఖుచక్రాలు
ఎట్టు ధరియించెనే యీ కృష్ణుఁడు
అట్టె కిరీటము ఆభరణాలు ధరించి
ఎట్ట ఎదుట నున్నాఁడు ఈ కృష్ణుఁడు

వచ్చి బ్రహ్మయురుద్రుఁడు వాకిట నుతించఁగాను
ఇచ్చగించి వినుచున్నాఁడీ కృష్ణుఁడు
ముచ్చటాడీ దేవకితో ముంచి వుసుదేవునితో
హెచ్చిన మహిమలతో ఈ కృష్ణుఁడు

కొదదీర మరి నందగోపునకు యశోదకు
ఇదివో తా బిడ్డఁడాయ నీ కృష్ణుఁడు
అదన శ్రీ వేంకటేశుఁడై అలమేల్మంగగూఁడి
ఎదుటనే నిలుచున్నాఁడీ కృష్ణుడు

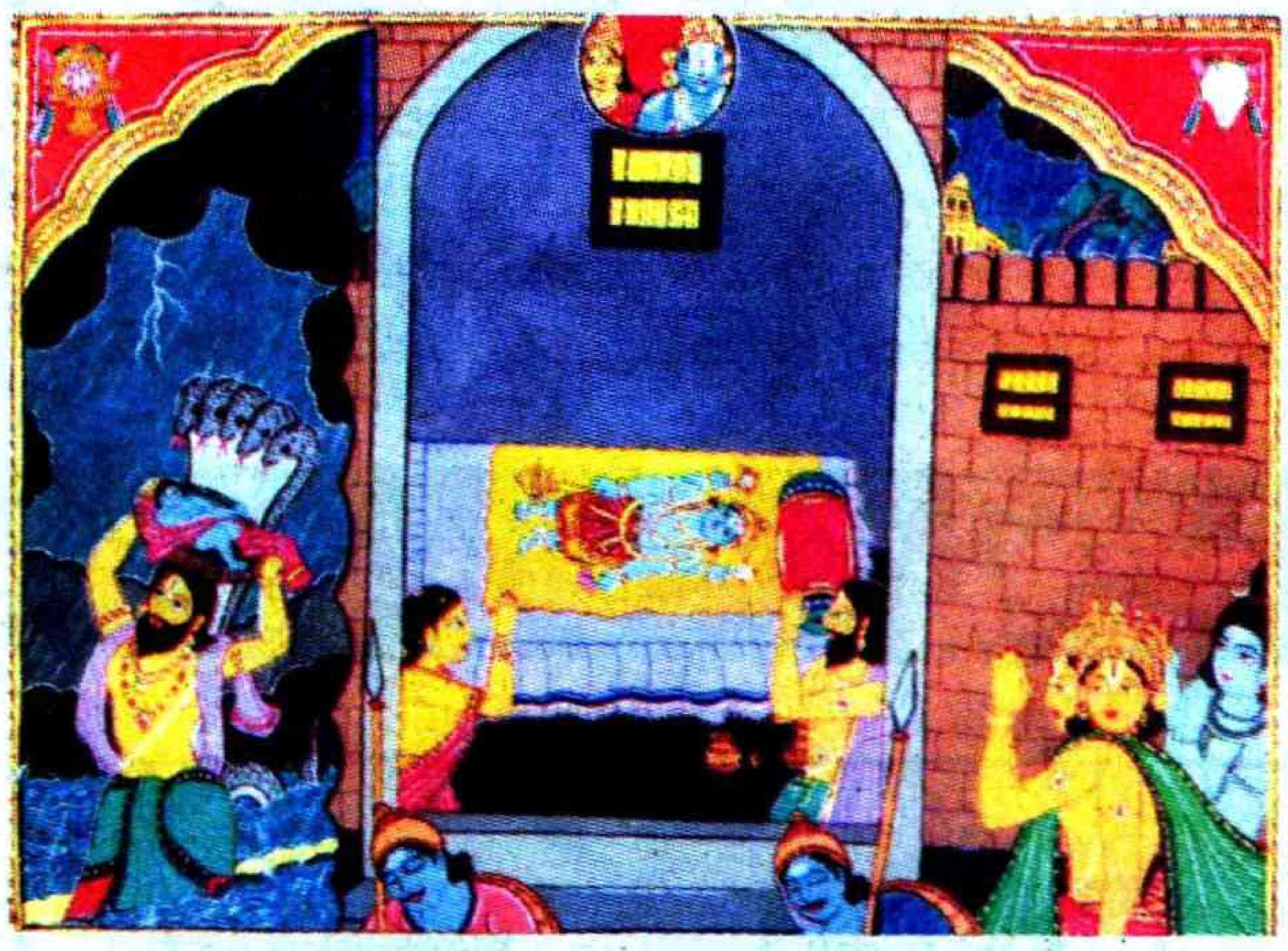

దేవకీదేవి గర్భమున సాక్షాత్ శ్రీహరి ఉన్నాడనే విషయం బ్రహ్మాది దేవతలు తెలుసుకున్నారు. భగవానుడు జన్మించాడు. ఒక గోపిక సాటి గోపికలతో శ్రీకృష్ణుడి జననం గురించి ఇలా చెబుతోంది. 'ఓ సతులారా! ఈ శ్రావణ బహుళాష్టమి రోజున నడిరేయి, అర్ధరాత్రి చెరసాలలో పరమాత్ముడైన శ్రీహరి కృష్ణయ్యగా అవతరించాడు. ఆశ్చర్యకరమైన రూపంతో ఉన్నాడు! చతుర్భుజాలున్నాయి. శంఖు, చక్ర, గద, పద్మములు నాలుగు చేతులతో ధరించి ఉన్నాడు. అనర్ఘమైన వైఢూర్యాలు పొదిగిన కిరీటము, కుండలములు ఉన్నాయి. బ్రహ్మరుద్రాదులు వచ్చి కృష్ణయ్యను స్తుతిస్తున్నారు. నల్లని మేఘము వంటి కాంతిగల దివ్యదేహంపై పీతాంబరం దాల్చియున్నాడు. మొలనూలు, కంకణములు మొదలైన దివ్యాభరణాలు ధరించి ప్రకాశిస్తున్నాడు. భగవంతుని ఆజ్ఞను అనుసరించి వసుదేవుడు అర్ధరాత్రి ఆ శిశువును పొత్తిళ్లలో వేసి తలపై దాల్చి బయటకు నడిచి, యమునా నది దాటి, రేపల్లె చేరి యశోదమ్మ పొత్తిళ్లలో చేర్చాడు. ఆయనే అలమేల్గంతో కూడి మన ఎదుట నిలుచున్న కృష్ణుడు'.

చిత్రం, వివరణ
డా. చెలికాని మురళీకృష్ణారావు

భావిస్తోంది గనకనే, సరస్వతిలాంటి వాళ్లని చూస్తే ఒకప్పుడు నాకు సానుభూతి ఉండేది. ఇప్పుడది కూడా పోయింది.

''పోనీ నా పరిశీలన సరి అయినదో కాదో మీరే చెప్పండి. వాళ్లందరూ సరస్వతిని నొప్పించే మాట మాటవరసకైనా అనరు సరికదా, ప్రతీ వాక్యం మెప్పుతోనే మొదలెడతారు.

'సరస్వతీ, నీ లాంటి భార్య దొరకడం నాకెంత అదృష్టమో' అంటాడు భర్త. 'కడుపున పుట్టిన ఇద్దరు కూతుళ్లున్నారు మళ్ళీ, ఎందుకూ? అమ్మ ఎలా ఉందని ఆర్నెల్లకో సారైనా ఉత్తరం ముక్క రాయరు. ఇక ఈ కోడలు పిల్ల రాత్రి పావుగంటయినా నా కాళ్ళు పట్టందే మొగుడు పిల్చినా పడగ్గదిలోకైనా వెళ్ళదు! సరస్వతీ. నీ ఋణం ఎలా తీర్చుకోనే!''అంటుంది అత్తగారు. ''కాళ్ళు పీకినా నేనెక్కడ బయల్దేరతానో అని తెల్లారుజామున లేచి పేపరుకీ, పాల పేకెట్టుకీ పరిగెడుతుంది మా సరస్వతి. ఇలాంటి కోడలు దొరకడానికి మేమేం పుణ్యం చేసుకున్నామో!'' అంటాడు మామగారు.

''ఆచట పుట్టిన చివురు కొమ్మైన చేవ'' - అన్నట్లు సరస్వతి కడుపున పుట్టిన కొడుకులూ అంతే 'మా బంగారు', 'మమ్మీ ఒక దేవత' లాంటి రిమార్కులకి లోపం ఉండదు.

'ఇంటిల్లిపాదీ ఇలా పెద్ద గొంతుకతో చేసే ప్రశంసా ప్రసారాలు - అవన్నీ పొందిన సరస్వతికే కాదు, నాలాంటిది అలివింటూ మూణ్నెల్ల పాటు ముగ్ధురాలై పోయిందంటే, ఓ రాత్రి అనుభంతో మీ లాంటి వారు భ్రమలో పడ్డం ఆశ్చర్యం కాదు మేష్టారు!

'ఇంతలా గాలిలో తేలిపోతున్న' సరస్వతి ఇంట్లో వాళ్ళకి చేసి పెట్టే పనులూ ఒకటా రెండా, భర్తకి బ్రష్‌మీద పేస్టు వెయ్యడం, మామగారి పంచెకి చిరుగులు కుట్టడం, అత్తగారి జుత్తుకు రంగు వెయ్యడం, పిల్లల పుస్తకాలకి అట్టలు వెయ్యడం... చీకటింట లేస్తే అర్ధరాత్రి దాకా ఎన్ని పనులో! ఎంతెంత ఆనందమో! విగ్రహమైతే సరస్వతికి నాలుగే చేతులేమో... ఈ సరస్వతికి మాత్రం ఇరవై చేతులయినా చాలవు! స్వార్థపరులూ, మోసగాళ్ళూ గనక వాళ్లని నేనేమీ అనను. ఇంతున్న చిన్న కొడుకుతో పాటు పిడికుచ్చులా ఉన్న వాళ్ళ మామగారితో సహా సరస్వతి కాళ్ళు జాపి పడుకోబెట్టి ఏ పాల చుక్కో చెమ్చాతో నోటికందిస్తే గుటుకు గుటుకూ మింగడానికి సిద్ధమైన వాళ్ళే. అధోలోకమే అదో గొప్ప ప్రపంచమని మురిసిపోయే ఈ ఆంటికి రాదేం ఎన్నిసార్లు చెప్పినా బుద్ధి. ఈ మధ్య ఎక్కడ చెడగొట్టేస్తానో అనే భయంతో నాతో మాటలు కూడా మానేసింది. తెలుసా మీ శిష్యురాలు?'' ఈ ఆఖరి దెబ్బతో తుళ్ళిపడ్డాడు ప్రభాకరం.

రేవతి కొనసాగిస్తూనే ఉంది. ''అవున్లెండి! ఎందుకు మాటాడుతుంది? 'జై' 'జై' ధ్వానాలే జీవితం అనుకునే స్వప్నంలో బతుకు తోంది సరస్వతి. 'జై'కి బహువచనం 'జై'లు అని తెలుసుకోలేక పోతోంది. ఇప్పుడు కాస్త చిక్కిపోయింది గాని ఒకప్పుడు గులాబీ పువ్వులా ఉండేది మా సరస్వతి అన్నారు. ఇందాక మీరు కంటిచూపు దెబ్బతిని కడగంటి చూపు మాత్రమే మిగిలిన మీకు ఆ రాత్రి వేళ అలా అనిపించడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. చాకీరీ చేసి చేసి కీళ్ళ నొప్పులు పట్టుకుని, రక్త హీనత ఏర్పడి ఆరోగ్యమంతా నాశనమై, ఆ గులాబీ పువ్వు ఇప్పుడు పూచిక ముల్లులా తయారైంది. మీ కంటి ఆపరేషను ఆయాక మరో మారు వచ్చి చూడండి నా మాట అబద్ధమేమో... శరీరం ముల్లులాగా, మొహం చిప్పలాగా తయారు చేసుకోవడమే సతీ ధర్మమా? 'ఆలు చిప్ప' అనే పదం అలాగే ఏర్పడిందేమో మీ తెలుగు మేష్టర్లే చెప్పాలి. బానిసలా బ్రతకవలసి రావడం దురదృష్టమే. కాని బానిస వ్యవస్థ అనేది అదేదో వరప్రసాదంలా భావిస్తూ 'ఏదో ఇలా రాలిపోతే ఇంతే చాలు!' అనుకునే ఆడాళ్లని మాత్రం గన్ తీసి పేల్చెయ్యాలనుంటుంది నాకు. అలా తయారైన శిష్యురాళ్లని చూసి దీవించే మేష్టర్లని చూస్తే మాత్రం..''

రేవతి ఏం చేసునో గాని అలా చెబుతూంటే విని తట్టుకోడానికి మాత్రం ప్రభాకరం అక్కడ లేడు. ఆ వీధి చివరనున్న ఆటోలో ఎలాగో ఆయాసంతో శరీరం చేరేసి, తొందరగా స్టార్టు చెయ్యమని డ్రైవరుకి చెబుతున్నాడు!.

*